Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. свять) о 5-ой годинѣ по полудни.
Адміністрація и Експедиція подъ ч. 8 Улиця Чарнецкого.
Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.
Письма приймають ся лишь франкованй.
Рекламаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Предплата у Львовѣ, въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провінціи
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.
Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 148. Пятниця 5 (17) Липня 1891. Рôкъ I.

Болгарска авдієнція у султана.

Вся праса европейска заговорила о небувалôмъ доси фактѣ, якій ставъ ся въ Константинополи. Ото султанъ противъ всякого сподѣваня принимавъ на торжественнôй авдієнціи болгарскихъ достойникôвъ, дипльоматичного аґента болгарского въ Константинополи дра Вулковича и міністра фінансôвъ Начевича. Яка була цѣль тои авдієнціи и що на нѣй говорено, того доси не знати. Але менша о те; самъ фактъ, що султанъ зваживъ ся приняти у себе болгарскихъ достойникôвъ, єсть вже самъ про себе такъ великои ваги, що мусѣвъ конче звернути на себе увагу не лишь дипломатіи але також и цѣлого свѣта політичного. Вôдъ часу детронізаціи кн. Александра Баттенберґского не приймавъ султанъ нѣякого достойника болгарского у себе, вôнъ не хотѣвъ о тôмъ нѣчого и чути и такъ оминавъ всякй зносины зъ болгарскими дипльоматами, що середъ Болгаръ настала остаточно гадка, що султанъ особисто єсть ворожо успособленый противъ Болгаръ. Наразъ ситуація змѣнила ся и то якъ разъ по вôдновленю тридержавного союза та по гостинѣ нѣмецкого цѣсаря въ Анґліи, тожь нѣчого дивного, що заразъ, скоро лишь розôйшлась вѣсть о авдієнціи болгарскихъ достойникôвъ у султана, въ цѣлôй Европѣ стали доказувати, що султанъ намѣряє признати кн. Фердинанда законнымъ княземъ болгарскимъ.

Що сей фактъ має значити, трудно нинѣ ще зъ повною точностію сказати, але то здаєсь бути рѣчь певна, що вôнъ не єсть зовсѣмъ першимъ крокомъ до признаня кн. Фердинанда законнымъ княземъ болгарскимъ, бо то залежить не такъ вôдъ самого султана якъ скорше вôдъ державъ подписавшихъ берлиньску угоду. По нашôй думцѣ признавъ султанъ кн. Фердинанда своимъ вазалемъ вже зъ тои поры, коли рѣшивъ ся не выступати противъ него и непротестувати, коли єго покликано на престолъ болгарскій. Для Туреччины ставъ кн. Фердинандъ вже вôдъ того часу законнымъ княземъ а коли они тогды придержувались въ своємъ поступованю супротивъ єго правительства иншого такту, то лишь длятого, щобы не доводити до якогось конфлікту зъ Россією, котра єго вступленю на престолъ була прямо противна. Теперѣшна значно спокôйнѣйша ситуація могла спонукати султана змѣнити своє поступоване, а здаєсь, що найновѣйшій подѣй на Балканѣ именно же гадка завязяня балканьскои конфедераціи прискорили лишь рѣшене султана. Справедливо замѣчає *N. Fr. Presse,* що Туреччина въ виду ширеня гадки балканьского союза не має на балканьскôмъ пôвостровѣ певнѣйшого союзника якъ Болгарію и то змѣнило вôдносины межи Портою а болгарскимъ правительствомъ.

Цѣкава рѣчь, якъ самй Болгаре глядять на сей фактъ. Болгарска пôвурядова ґазета „Свобода" каже, що вѣсть о принятію на авдієнціи у султана дра Вулковича и міністра фінансôвъ Начевича выкликала середъ всѣхъ Болгаръ велике вдоволеніе. Симъ высокодушнымъ поступованємъ супротивъ своеи пôдвластнои державы хотѣвъ султанъ показати цѣлому свѣтови, що вôнъ немає зовсѣмъ намѣреня выставляти истнованя молоденького князѣвства на небезпечность и тымъ самымъ робити шкоду мирови на балканьскôмъ пôвостровѣ, але скорше, що єго бажанємъ єсть видѣти, що за єго пановання, Болгарія пôдъ мудрою управою князя, котрого собѣ сама выбрала, стає крѣпкою державою и цѣннымъ союзникомъ отоманьскои державы, котрои интересы зъ интересами Болгаріи тѣсно звязанй. Наконецъ высказує „Свобода" вôдъ себе баганє, щобы султанъ зробивъ разъ ужитокъ зô свого права и признавъ становище кн. Фердинанда законнымъ и тымъ ще певнѣйше скрѣпивъ миръ на балканьскôмъ пôвостровѣ и спокôй въ отоманьскôй державѣ.

Якъ видко зъ сего вôдзыву болгарскои ґазеты, самй Болгаре не вѣрять въ то, щобы найновѣйше поступоване султана супротивъ Болгаріи, мало вже означати формальне признанє ихъ и князя. На дѣлѣ-же можна єго все таки уважати тихимъ признанємъ. Другй державы, крôмъ Россіи и Франціи, вже давнѣйше вôдносились далеко прихильнѣйше супротивъ Болгаріи и єи князя, а коли теперь ще и султанъ змѣнивъ своє поступоване, то выходить зъ сего, що ситуація для самои Болгаріи стала теперь далеко лѣпша, хочь до формального признаня князя певно ще далеко. Але того и не конче потреба, бо скоро лишь вôдносины Болгаріи до Туреччины значно поправились, то певно и другй державы не будуть ставити Болгарамъ нѣякихъ трудностей.

Важна теперь рѣчь, яке становище займе Россія супротивъ найновѣйшого факту. Загально припускають, що Россія выступить зъ острымъ протестомъ. Доси то ще не настало и, судячи зъ деякихъ ознакъ, ледви чи и настане. Насамперѣдъ поступоване султана супротивъ Болгаріи єсть чисто внутрѣшною спра-

КОЛОМЫЯ.

(Дальше).

Важну ролю въ коломыйскôй торговли гравъ въ давныхъ часахъ вôскъ. Здаєсь, що якъ мѣщане такъ и доокола селяне любовались въ пчôльництвѣ. Доокола мѣста мусѣло бути повно пасѣкъ, якъ того можна догадуватись изъ значныхъ доходôвъ мѣста, якй оно мало зъ десятины пчôльнои и зъ податку вôдъ воску. Въ 1443 р. позволивъ польскій король Володиславъ коломыйскому маґістратови заложити въ мѣстѣ вовскобôйню, въ котрôй мѣщане мусѣли за оплатою свôй вôскъ выбивати и перерабляти єго до ужитку. Послѣ того права не смѣвъ нѣхто на власну руку вôскъ перерабляти а маґістратъ мавъ право стягати податокъ вôдъ всякого воску для королевскои касы. Вôдъ пчôлъ платила ся десятина, значить ся, десятый пень. Въ 1572 р. мало мѣсто зъ тои десятины 57 пнѣвъ, а 1616 р. дало само село Корничъ 3 полубôчки меду въ вартости 60 зол. поль.

Дальшими артикулами торговлѣ на бôльшій розмѣры були рогата худоба, переважно волы и всѣлякй роды рыбъ яко товаръ привозовый а именно вызина, рыба солена и живй рыбы. Здаєсь, що найбôльшу ролю въ торговли рыбами грала солена рыба, котра ще до нинѣ не вышла зовсѣмъ зъ ужитку и була та єсть ще и до нинѣ, що такъ скажемо, спеціяльностію коломыйскою. Ще въ першôй половинѣ сего столѣтя були въ Коломыи величезнй склады соленои рыбы а въ пятьдесяти рокахъ було въ Коломыи кôлька крамôвъ жидôвскихъ, котрй нѣчимъ бôльше не торговали якъ лишь тою рыбою, котра особливо передъ Рôздвомъ и въ великій пôстъ дуже розходила ся. Въ Коломыи въ кождôмъ шинку лѣтомъ и зимою роблено студенець зъ тои рыбы, а на мѣстѣ продавали сидухи борщь зъ рыбою. Вôдъ рыбъ побирало мѣсто въ давныхъ часахъ оплату на рогачцѣ. Також вела ся торговля мазею, котру въ давныхъ часахъ привожено зъ Волощины.

Польскимъ королямъ ходило очевидно о то, щобы въ Коломыи скрѣпляти елементъ купецкій и длятого надавали они мѣсту всѣлякй привилеѣ. Въ 1395 р. надавъ король Володиславъ Ягайло мѣсту право на торги що суботы (очевидно въ мѣстѣ мусѣло бути тогды ще дуже мало жидôвъ) и вызначивъ мѣсту за гербъ бѣлого орла зъ золотою короною на головѣ. Нинѣшный гербъ мѣста єсть пôвъ орла бѣлого на червонôмъ поли; пôйшло то мабуть зъ того часу, коли польскій король заставивъ бувъ Коломыю у молдавского воєводы, бо тогды бувъ такій звычай, що заставлене мѣсто задержувало лишь половину гербу. Всѣ купцѣ, що переѣзджали черезъ Коломыю, мусѣли тутъ оплачувати ся а король Володиславъ Ягайло выдавъ 1424 р. право, що нѣякій купець, перебуваючи въ Коломыцинѣ, не смѣвъ де инде продавати свои товары якъ лишь въ Коломыи а купцямъ, що ѣхали зъ Волощины до Польщѣ не вôльно було обминати Коломыѣ. Навѣть львôвскй купцѣ мусѣли оплачуватись въ Коломыи а Коломыя мала то право, що тамъ можна було львôвскихъ купцѣвъ арештувати, чого въ жаднôмъ другôмъ мѣстѣ не було вôльно.

Про ремѣсла и промыслъ въ Коломыи маємо звѣстку доперва зъ часôвъ польского пановання, коли то до мѣста позаходило богато людей чужихъ, що не мали тутъ своихъ ґрунтôвъ и жили лишь зъ промыслу и ремѣсла. Якъ въ инщихъ мѣстахъ такъ и тутъ пôдъ ту пору стали ремѣсники орґанізувати ся на ладъ нѣмецкій въ цехи. Въ актѣ зъ 1448 р. выданôмъ польскимъ королемъ Казимиромъ Ягайлончикомъ єсть вже згадка про шевцѣвъ, пекарѣвъ и рѣзникôвъ коломыйскихъ, а зъ 1572 р. єсть вже навѣть докладный списъ ремѣсникôвъ. Того року було въ Коломыи: 96 пекарѣвъ, 12 шевцѣвъ, 10 гончарѣвъ, 7 кушнѣрѣвъ, 6 кравцѣвъ и 6 боднарѣвъ, а ковалѣвъ слюсарѣвъ, римарѣвъ и сѣдлярѣвъ разомъ 12. Характеристичне єсть тутъ число пекарѣвъ: 96 пекарѣвъ на тогдѣшну Коломыю, то чей дуже велике число. Видко зъ того, що промыслъ пекарскій бувъ тутъ зъ давенъ давна дуже розвиненый. И дѣйстно; въ Коломыи було ще до недавна множество такихъ мѣщанъ, що выпѣкали колачѣ, книшѣ зъ капустою и цибулею, малаѣ (хлѣбъ зъ кукурузянои муки). Печенємъ хлѣба въ нашихъ вже часахъ займались выключно лишь самй жѣнки, а мужчи-

вою Туреччины; Россіи може бути оно не конче миле и пожадане, але она не мае нѣякого права у внутрѣшнѣ вôдносины мѣшати ся. Дальше треба и то зважити, що були случаѣ, въ котрыхъ Россія сама вôдносилась до Болгаріи якъ бы мало що не до самостôйнои державы, зъ чого навѣть ставъ дехто вносити, що Россія посередно признала правительство кн. Фердинанда законнымъ. Наконець треба и то зважити, що нинѣшня ситуація не есть того рода, щобы выступлене Россіи могло мати уля неи якій успѣхъ; коли она и запротестуе, то все скôнчить ся лишь на протестѣ, а рѣчи пôйдуть дальше своимъ ходомъ.

Рада державна.

(47-те засѣдане палаты пословъ зъ дня 15. липня). На вчерашнôмъ засѣданю вôдповѣдавъ міністеръ фінансôвъ на интерпеляцію картелю рафінерôвъ цукру зъ Угорщины и Австріи и заявивъ, що правительство непохваляе такого поступованя, бо оно обнижае доходы державы и робить напôръ на фабрикацію цукру та управу буракôвъ, але правительство не мае способу, щобы противъ такого картелю выступити; оно лагодить теперь проектъ закона противъ такихъ умовъ и предложить его въ своѣмъ часѣ. — Гр. Таффе вôдповѣдавъ на интерпеляцію въ справѣ Морского ока, и заявивъ, що анѣ сторона угорска анѣ галицка не мають ще права уважати спорнои територіи за свою а що до програня австрійскои комісіи, то правительство не мае ще нѣякои вѣдомости, але коли буде потреба, то оно займе рѣшуче становище супротивъ выпадку.

Зъ порядку дневного говоривъ посолъ Бык о галицкôмъ судôвництвѣ и доказувавъ незвычайне перетяжене судôвъ особливо „баґательками“ та „провинами“. Въ Галичинѣ, казавъ бесѣдникъ, суть авскультанты судьями а діюрністы канцелістами. Бесѣдникъ домагавъ ся также, щобы львôвскій кріміналъ т. зв. Бриґідки перенести поза мѣсто. Наконець полемізувавъ зъ Шнайдеромъ за его антісемітизмъ.

Пос. Пацакъ яко ґен. бесѣдникъ (противъ) говоривъ о ческôмъ языцѣ яко урядовôмъ и доказувавъ, що кождый судья въ Чехахъ повиненъ знати оба краеві языки. Пос. Жакъ говоривъ о важности закона карного и полемізувавъ зъ Шнайдеромъ. По промовѣ референта Мадейского ухвалено цѣлый етатъ міністерства справедливости. — При етатѣ пенсійнôмъ поставивъ пос. Вайґель резолюцію, въ котрôй домагае ся, щобы установлено загальный фондъ пенсійный для урядникôвъ, щобы вдовамъ по урядникахъ вôдъ 5 до 11 ранґи признано „посмертный кварталъ“ и щобы для урядникôвъ утворено касу хорыхъ або касу самопомочи. Резолюцію ту передано комісіи буджетовôй. Наконець ухвалено въ другôмъ и третôмъ читаню угоду зъ краевою репрезентаціею Буковины о управильненю тамошного фонду религійного.

На вечѣрнôмъ засѣданю вôдбувъ ся выбôръ до спôльныхъ делеґацій. Зъ Галичины выбранѣ: Д. Абрагамовичь, Беное, Бѣлиньскій, Хшановскій, Чайковскій, Яворскій, Мандичевскій а ихъ заступниками Щепановскій и Генцель. Молодочехôвъ не было при выборѣ, бо имъ давано лишь три мандаты, (Герольдъ, Катрайнъ и Кайцль), а они хотѣли мати чотири. По тôй причинѣ вôдбуде ся нинѣ выбôръ ще трохъ членôвъ.

Переглядъ політичный.

У Вѣдни зôбрала ся австро-угорска конференція мытово-торговельна, котра мае застановити ся надъ знесенемъ деякихъ розпоряджень, пôсля котрыхъ товары зъ Румуніи при вворженю до Австріи и Угорщины пôдлягали оплатѣ мытовôй до высоты 30%, або забороняли неомытованого привозу муки, огородовины, овочѣвъ и ростинъ зъ Румуніи а также перевозу овець, ягнятъ, безрогъ и коней. Знесене тыхъ розпоряджень показало ся потрѣбнымъ въ наслѣдокъ введеня въ жите новои тарифы мытовои въ Румуніи.

Берлиньскѣ дневники доносять, що нѣмецкій цѣсарь, саскій король и ґен. Капріві прибудуть 2 вересня до Вѣдня, будуть на маневрахъ а вôдтакъ выѣдуть въ стирійскѣ горы на ловы. Также ходить поголоска, що молодшій сынъ кн. Бісмарка, ґр. Вільгельмъ, мае небавомъ уступити зъ державнои службы.

Французкій посолъ Мільвоае дôставъ вôдъ свого анґлійского товариша п. Лябушера письмо, въ котрôмъ той пише ему, що межи Италіею а Анґліею нема жаднои умовы, котра бы на выпадокъ италіяньско-французскои войны обовязувала Анґлію помагати Италіи. Лябушеръ каже, що выборы въ слѣдуючôмъ роцѣ позбавлять консервативну партію еи більшости, а тогды на мѣсце кабінету Сальсберого прийде такій, „котрый буде уважати своимъ обовязкомъ привернути приязнь, яка повинна лучити Анґлію и Францію.“ Поважнѣйшѣ дневники французкѣ кажуть, що Лябушеръ зъ своею партіею становлять лише мікроскопійну громадку, котра не мае жадного вплыву.

Зъ Риму доносять, що тамъ удержуе ся упорно вѣсть, будьто бы маркизъ Рудіні, ґр. Кальнокій, ґен. Капріві и льордъ Салісбері мали зъѣхати ся невдовзѣ въ Лондонѣ.

Новинки.

— **Именованя.** Ц. к. краева Рада шкôльна именувала учителя Петра Добровольского дѣйстнымъ учителемъ школы етатовои въ Руднôй великôй.

— **Вôдзначеня.** Є. Вел. Цѣсарь дозволивъ тайному совѣтникови кн. Адамови Сапѣзѣ приняти и носити великій хрестъ папскій св. Григорія, а шамбелянови Юл. Коритовскому зъ Плотичи хрестъ командорскій того ордеру. — Поборець податковый Іос. Мединьскій въ Дрогобичи одержавъ хрестъ почетный.

— **Конкурсы.** Въ Яворовѣ и Добромили вакують посады двохъ судьѣвъ повѣтовыхъ, а въ Перемышли посада секретаря маґістрату. Подання вносити треба до президіи окружного суду въ Перемышли а о посаду маґістратску до маґістрату по день 31 липня 1891 р. — Конкурсъ на посаду концептового практиканта зъ платнею 500 зр., розписало Намѣстництво зъ речинцемъ подань до кôнця липня.

— **Испыты зрѣлости.** Въ ґімназіи бережаньскôй здали: Ив. Янишевскій, Фел. Колодницкій, и Ом. Заремба (всѣ три зъ вôдзначенемъ), Сим. Фрідманъ, Яросл. Ґурґула Іос. Герві, Софр. Глѣбовицкій, Сильв. Яричевскій, Томисл. Єнджейовичь, Теоф. Кордуба, Мир. Лѣциньскій, Богд. Лепкій, Я. Марковъ, Мих. Павроцкій, Ицикъ Равхъ, Бол. Шпіцеръ, Пил. Свергунъ, Меч. Шиманьскій, Тит. Заячковскій, и приватисты: Ол. Гільбріхтъ, Анд. Киналь, Ив. Пѣсецкій, Волод. Телиховскій.

— **Въ семинаріи учительскôй въ Станіславовѣ** одержали свѣдоцтва зрѣлости: Ник. Кинасевичь, Онуфр. Курдидикъ (оба зъ вôдзначенемъ) Балицкій, Ан. Дейчаковскій, Сам. Епштайнъ, Пав. Панась, Влад. Шпіціяръ, Андр. Стремецкій, Жиґ. Урбані, Брон. Выжиковскій и приватисты: Ив. Филипчакъ, Теод. Дудиньскій, Ив. Гефлеръ и Онуфр. Матѣйковъ.

— **Испыты зрѣлости** въ буковиньскихъ ґімназіяхъ зложили слѣдуючѣ Русины; въ радовецкôй: Ст. Багницкій, Кас. Брандзапъ, Вас. Велегорскій, Викторъ Ивановичь. — Въ черновецкôй: Ол. Воробкевичь (зъ вôдзн.). Теод. Галипъ, Ст. Кравець, Гедиминъ Лисинецкій, Стеф. Маланчукъ (зъ вôдзн.), Ипол. Томюкъ. — Въ сучавскôй ґімназіи не було въ VIII-ôй клясѣ нѣ одного ученика Русина.

ны або ходили коло господарства або займались якимъ ремѣсломъ або таки що найчастѣйше трафляло ся, дармували та піячили.

Ще въ першихъ десяткахъ другои половины нашого столѣтя сидѣло на ринку въ Коломыи побôчь себе въ довгôмъ рядѣ що дня якихъ бодай 15 до 20 перекупокъ зъ колачами. Були то побôчь кашоварокъ, що продавали на мѣстѣ на миски горячу страву, и рѣзничокъ, що знову на „лѣскахъ“ продавали свинину та ковбасы, найхарактеристичнѣйшѣ тыпы коломыйскѣ; ихъ вже нинѣ майже не видати, бо жиды взяли все въ свои руки а мѣщане такъ збѣднѣли, що не въ силѣ вже займатись нѣ промысломъ нѣ торговлею.

Якъ мѣсцевый промыслъ въ Коломыи скоро упадавъ, видко вже зъ того, що коли ще въ 1572 р. було 96 пекарѣвъ, котрѣ платили податокъ, то вже въ 1616 р. було ихъ всего-навсего лишь 63.

Коли ремѣсники коломыйскѣ зорґанізували ся въ цехи и чи всѣ они були зорґанізуванѣ чи лишь декотрѣ? годѣ знати. Зъ 1661 р. остались документы, котрѣ доказують, що гончарѣ и боднарѣ були зорґанізованѣ въ цехи. Въ тôмъ роцѣ бувъ цехмайстромъ гончарѣвъ Петро Пискозубъ. Пôсля постановъ цеху мусѣвъ кождый, що хотѣвъ стати майстромъ гончарскимъ, зробити збанокъ и горнець на три пяди, значить ся мало що не на локоть высокѣ, зъ однои глины. Колижь того не зробивъ, то мусѣвъ ще рôкъ учити ся, а коли мимо того хотѣвъ самовôльно стати майстромъ то мусѣвъ заплатити кару грошеву въ сумѣ 4 золотыхъ. Передъ вызволомъ мусѣвъ челядникъ спросити на свою штуку цеховыхъ майстрôвъ и дати имъ снѣданокъ або пôдвечѣрокъ а коли показавъ вже свою штуку и они приняли его до цеху, то мусѣвъ ще дати для нихъ обѣдъ и поставити „ахтель“ (по нинѣшному сказавши —чвертку) пива та заплатити до цеху 4 зол. и три фунты воску. Вôдъ часу свого вызволу принимавъ вôнъ службу въ цоху: мавъ ключь вôдъ скринѣ въ церквѣ, де були свѣчки, роздававъ свѣчки въ церквѣ майстрамъ и запалювавъ; мусѣвъ робити мары на похоронъ померпого майстра и разомъ зъ молодшими товаришами нести померпого на марахъ; старшимъ товаришамъ на всякихъ сходинахъ послугувавъ, наливавъ имъ пива и подававъ та не смѣвъ скорше вôдôйти, доки ажь всѣ не розôйшли ся. Ту службу сповнявъ вôнъ доти, доки не вызволивъ ся хтось другій и не обнявъ его мѣсце въ цеху. Всѣ цеховѣ товаришѣ сходили ся звычайно разъ на два тыжднѣ въ недѣлю.

Горшкôвъ чужого выробу не вôльно було до мѣста привозити и тамъ ихъ продавати, бо тогды цехъ ихъ вôдбиравъ и вôддававъ вôйтови а той ихъ продававъ и одну часть грошей бравъ собѣ, а другу дававъ радникамъ мѣста и цехови. Характеристичною була також постанова, що коли котрому майстрови гончарскому померла жѣнка а вôнъ до року не оженивъ ся, то мусѣвъ своимъ цеховымъ товаришамъ поставити ахтель пива. Майстрамъ не вôльно було возити свои выробы п дооколичныхъ селахъ а хто того допустивъ ся, то мусѣвъ за кару поставити въ цеху ахтель пива и дати фунтъ воску.

Подôбнѣ постановы мавъ также и цехъ боднарскій. Кождый челядникъ, що хотѣвъ стати майстромъ мусѣвъ до двохъ недѣль зробити кадку, ванну зъ скôснымъ дномъ и якесь начине на рыбу, а хто не зробивъ, мусѣвъ ще дальше учити ся черезъ оденъ рôкъ.

Якѣ люде замешкували Коломыю и яка була орґанізація мѣста въ давныхъ часахъ? Первѣстно якъ вже було сказано, мала Коломыя чисто руске населене, зъ вымкою хиба може немногихъ боярь та оружникôвъ, що були може походженя варягского, якъ того кажуть догадувати ся имена, очевидно вже перемѣненѣ на ладъ славяньскій якъ Доброславъ, Иворъ, Милобожичь и т. д. Вôдъ часу прилученя галицкои Руси до Польщѣ, зачинають осѣдати въ Коломыи Поляки, Нѣмцѣ, а вôдтакъ и жиды. Зъ того часу суть вôйтами та старостами коломыйскими Нѣмцѣ або Поляки; Поляки и Нѣмцѣ мають повну свободу автономічну, въ мѣстѣ есть вже латиньска парохія и монастиръ Домініканôвъ. Въ 1627 р. бувъ латиньскимъ парохомъ въ Коломыи кс. Войтѣхъ Любельскій, котрый пôсля давныхъ правъ побиравъ доходы зъ горѣвки, третю часть; зъ млына десяту мѣру вôдъ кождого збôжа, мавъ три ятки, а зъ фôльваркôвъ бравъ десятину. Жиды коломыйскѣ дôстали ще 1569 р. право вôдъ короля польского, що имъ вôльно мешкати въ ринку, що мають всяку свободу и ровнѣ права зъ мѣщанами. Вôдъ того то року мабуть

— **Огнѣ.** Пôдчасъ бурь дня 10 липня ударивъ громъ въ стодолу одного господаря въ Козовѣ, та якъ бы бувъ не командантъ Лучиньскій и жандармъ Маркевичь, булобы пôшло кôлька хатъ зъ дымомъ, бо вабобонни люде не хотѣли добровôльно гасити огню, а такъ, скôнчило ся на стодолѣ и на одной хатѣ.

— **Нещаслива пригода зъ огнемъ.** Въ Потуторахъ, повѣта бережаньского, прийшла дня 3 с. м. вечеромъ сѣльска дѣвчина до крамницѣ купити нафты. Крамарь (жидъ) наливаючи на потемки, розливъ нафту по земли и засвѣтивъ сѣрникъ. Вôдъ приближеного сѣрничка заняла ся розлита нафта, а жидъ почавъ сквапно вôдсувати на бôкъ велику баню, щобы не выбухнула. Та черезъ поспѣхъ нафта зъ банѣ хлюпнула ему на бекешу, бухнула поломѣнемъ и перепудженый жидъ выбѣгъ, увесь въ поломѣни на улицю, де всьо на нѣмъ згорѣло, а тымчасомъ и весь будынокъ згорѣвъ до основы. Страшно обгорѣлый жидъ живъ ще ажь до другого дня рано и умеръ въ несказаныхъ мукахъ.

— **Родина Ивана Попова,** 30-лѣтного господаря зъ Рудки шляхотскои львôвского повѣту, мужчины высокого росту, худощавого, зъ бѣлымъ вусомъ, котрый ще передъ пяти тыжднями пропавъ десь безъ слѣду, — просить вѣстку дати, хтобы такого де придыбавъ. Иванъ бувъ хорый на умѣ и лѣчивъ ся въ кульпарковскôмъ заведеню у Львовѣ, вôдки выпустили его нѣбы вылѣченого. Тымчасомъ мабуть завернуло на него и вôнъ покинувъ дôмъ, жѣнку и дѣти, тай доси не знати де и що зъ нимъ дѣе ся.

— **Богатѣ жерела нафтовѣ** вôдкрыли въ околицяхъ Угерця, въ котрыхъ добувають по 80 бочокъ ропы денно. Краєве товариство нафтове въ Пашовѣ черезъ лихо ведену адміністрацію и зъ браку досвѣдныхъ фаховыхъ людей — оголосило сими днями свôй упадокъ.

— **На реставрацію церкви** и на справленє новыхъ органôвъ до костела ухвалила рада мѣста Лиська дати зъ христіяньскихъ фондôвъ комітетамъ по 500 зр. а сѣ грошѣ выняла вже зъ галицкои касы ощадности и выплатила комітетамъ.

Всячина.

— **Средство противъ скаженины.** Одинъ бельгійскій місіонеръ въ Бенгаліи, о. Гагенбекъ, подає слѣдуючій примѣръ лѣченя скаженины въ Бенгаліи. При кôнци марта с. р. покусавъ скаженый песъ богато особъ а помѣжь ними и двохъ его послугачѣвъ. Місіонеръ хотѣвъ повыпалювати имъ раны розжареныимъ ажь до бѣла зелѣзомъ, але люде его высмѣяли. Одинъ зъ нихъ забивъ пса палицею и вынявъ зъ него дрожачѣ ще печѣнки, порѣзавъ въ дробнѣ кусники и давъ се кождому зъ-покалѣченыхъ, що они таки сыре и кроваве спожили. Коли місіонеръ сумнѣвавъ ся о успѣху того средства, привели передъ него одного чоловѣка, котрый мавъ на литцѣ великій шрамъ. Передъ пяти лѣтами укусивъ бувъ его величезный скаженый песъ, вôнъ зъѣвъ свѣжѣй ще кусникъ печѣнки скаженого звѣра, а до сихъ поръ не показувались жаднѣ наслѣдки укушеня скаженого пса. И тымъ людямъ місіонаря погоили ся раны и они зовсѣмъ здоровѣ. Люде кажуть, що навѣть чоловѣкъ, дôткненый нападомъ скаженины може борзо вылѣчити ся, сли ему дасть ся зъѣсти свѣжѣй кусень печѣнки скаженого звѣряти. О скôлько намъ вѣдомо, то така повѣрка єсть и межи нашими людьми а навѣть и лѣчать такимъ способомъ подекуды и наши селяне.

На здогадку. Шевскій хлопець (обѣдає, а наразъ ставъ плакати): „Ой... ой... ой!“ — Майстрова: „А ты чого зновъ розплакавъ ся, Юзьку?“ — Юзько: „Та якъ не плакати? Менѣ жаль того бѣдного вола, що его за таку дрôбку мяса зарѣзали!“

— **Въ школѣ.** Учитель: „Кôлько декаграмôвъ має одно кіло?“ — Ученикъ: „Се залежить вôдъ купця.“

Господарство, промыслъ и торговля.

Новый способъ удобреня ґрунтôвъ.

Вôдъ давна знають у насъ господарѣ, що по конюшинѣ родить ся збôже дуже обильно навѣть безъ обôрнику. По дворахъ лишають умысно конюшину, особливо по першôмъ покосѣ, щобы она пôдросла на якихъ 2 до 3 цалѣ высоко и приорують тую конюшину пôдъ слѣдуючу озимину. Таку практику названо приоранемъ зеленого обôрнику або по просту *зеленымъ гноєнемъ*.

Замѣтити треба, що зелене гноєнє було вôдъ давна вже знане, — ще скорше якъ стала знана червона конюшина. До зеленого погною уживано найбôльше гречки и гôрчицѣ. Але зелене гноєнє не розширило ся у насъ нѣколи значно, найбôльше зъ тои причины, що ґрунту було подостаткомъ, а поля, котрыхъ не можна було погноити обôрникомъ, стояли облогомъ. Нинѣ, коли за ґрунтъ зробило ся тѣсно, коли ґазда радъ бы весь свôй просторъ землѣ старанно справити и вытягнути зъ него якъ найбôльшій зыскъ, а ту все недостає ему обôрнику, або той ґрунтъ єсть дуже далеко положеный вôдъ загороды господарскои, — нинѣ, кажемо, зелене гноєнє набирає далеко бôльшого значеня и вартости, тымъ бôльше, що ученѣ рôльники вынайшли таку ростину, при помочи котрои можна найпустѣйшѣ ґрунты допровадити черезъ зелене гноєнє до значнои урожайности.

Тою дуже пожиточною ростиною єсть люпинъ (Lupinus luteus и Lupinus angustifolius). Що конюшина червона не могла вôддати великихъ услугъ на зеленый погнôй, се не диво. Конюшина удає ся на земляхъ добрыхъ и то зъ давенъ давна управляныхъ. А ту ходить передовсѣмъ о управу земель яловыхъ, земель зъ природы убогихъ або черезъ своє велике вôдданє дуже занедбаныхъ.

Люпинъ єсть тою ростиною, котра допомагає господареви зробити початокъ въ поправѣ ґрунту и то зъ коштомъ якъ найменшимъ. Люпинъ єсть знаный у насъ пôдъ назвою турецкои кавы. Вôнъ належить до тои самои родины ростинъ господарскихъ, що конюшина, било мае менше бôльше такъ грубе якъ бôбъ, а стручки насѣнни и само насѣнє также подабають до струкôвъ и насѣня бобу. Люпинъ має тоту превелику вартôсть господарску, що не потребує зовсѣмъ гноєного ґрунту; удає ся на нѣмъ будь и по чôмъ будь; за то по люпинѣ поправляє ся ґрунтъ, удає ся всяке збôже такъ добре, якъ по конюшинѣ. Ще бôльше справляє люпинъ ґрунтъ тогды, коли его не збираємо зъ поля, але при кôнци лѣта приоремо на зеленый погнôй. Тогды то на такôмъ поли удасть ся збôже навѣть лучше якъ колибь его погноити обôрникомъ.

Вартôсть та люпину стає ще бôльшою на ґрунтахъ пѣскoватыхъ, де обôрникъ стаєнный дуже слабо и майже незначно дѣлає. Люпинъ удає ся особливо добре на земляхъ пôсныхъ на пѣскахъ и на яловыхъ глинахъ. Вôнъ выростає досыть высоко, має дуже много листя и отѣнює такъ добре землю якъ гречка або конюшина. Вôнъ росте на локоть до пôвтора высоко; корѣнє его єсть дуже довге и сягає глубоко въ землю, тому вôнъ не зъубожує рôлѣ, але єи ще своимъ корѣнемъ збогачує. Листє люпину єсть подôбне до долонѣ зъ розставлеными пальцями.

Знаємо троякій люпинъ: люпинъ зъ цвѣтомъ жовтымъ, зъ цвѣтомъ бѣлымъ и люпинъ зъ цвѣтомъ синымъ. На пѣскахъ удає ся найлучше люпинъ жовтый и бѣлый. На глинкахъ ростуть добре всѣ три роды, але передовсѣмъ люпинъ сино- и бѣло-цвѣтный. На земляхъ вапнистыхъ и марґляхъ люпинъ не буде рости, такъ само не буде рости люпинъ на торфахъ и мокляковатыхъ квасныхъ ґрунтахъ. Люпинъ любить вогкôсть але зносить и найбôльшу посуху.

Коли отже ґаздѣ не выстає обôрнику, то найлучше зробить, коли засѣє на такôй голодници не овесъ але люпинъ и приоре его въ осени на зеленый погнôй, а доперва другого року засѣє овесъ, або ще таки тои самои осени посѣє жито.

Поле, люпиномъ засѣяне, бôльше зыскає, якъ колибъ его лишити на пасовиско, бо знаємо, яка то паша може рости на сухôмъ щирôмъ пѣску або на яловôмъ пустошаку.

(Конецъ буде).

Торгъ збôжемъ.

16 липня	Львôвъ	Тернопôль	Пôдволочиска	Ярославъ
Пшениця	9·50 10·30	9·25 10·—	8·90 9.85	9·50 10·50
Жито	7·——7·50	6·50—7·20	6·20—7·05	7·——7·65
Ячмѣнь	7·——7·30	6·— 10·75	5·75—6·50	6·25—7·25
Овесъ	7·— 8·—	7·——7·35	6·40—6·75	7·50—8·—
Горохъ	—·——·—	6·— 10·—	6·— 10·50	6·30—9·75
Выка	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Рѣпакъ	12.—13.50	12·—13.—	12·—13·—	12·2513·60
Хмель	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Конюшина чер.	42·—52·—	41·—48·—	41·—47·—	42·—52·—
Конюшина бѣла	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Оковита	18·—19·50	—·——·—	—·——·—	—·——·—

Все за 100 кильо netto безъ мѣшка.

Оковита готова за 10.000 літр. пр. loco Львôвъ вôдъ 18·— до 19·50 зл.

Хмель вôдъ —·— до —·— за 56 кильо.

Овесъ пошукує ся.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Прага 16 липня. Командантъ корпуса заказавъ войсковымъ музикамъ грати на приватнѣ запрошеня, бо недавно тому высвистано музику войскову, коли она не хотѣла грати россійскій гимнъ.

Парижъ 16 липня. Коли ґен. Масъ вертавъ зъ офіцирами зъ ревіи, стрѣливъ якійсь молодый чоловѣкъ зъ револьверу передъ нимъ у воздухъ. Чоловѣка того арештовано.

Гайдельберґъ 16 липня. Операція княг. Милены удала ся; недужôй полекшѣло.

Ню-Йоркъ 16 липня. На одномъ пароходѣ експльодувала пôдчасъ выладовуваня товарôвъ одна скриня динаміту, вôдъ чого погибло двохъ людей, а кôлькохъ єсть тяжко покалѣченыхъ. Капітана корабля арештовано за недозволеный перевôзъ експльодуючои матеріи.

Вôдвѣчательный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

мали они ще и право шинкувати горѣвку, бо 1626 року затверджено имъ то право вразъ зô всѣми другими свободами. Въ 1616 р. дано имъ мѣскій ґрунтъ пôдъ божницю и окописко, котре стояло вôдтакъ въ самôй серединѣ мѣста, а зъ котрого слѣды суть ще и до нинѣ. Найбôльше жидôвъ найшло до Коломыѣ мабуть въ часахъ розрухôвъ на Украинѣ, зъ вôдки они втѣкали передъ козаками и розъяреною масою селяньства. Пôдъ симъ взглядомъ находить ся въ книгахъ табулѣ окружного суду коломыйского, пôдъ рокомъ 1768 цѣкава слѣдуюча згадка: „Рoзслѣдивши случай, котрый приключивъ ся вже не лишь невѣрѣ Майоркови, коломыйскому горожанинови, але и другимъ жидамъ, проживаючимъ на Украинѣ, котрыхъ розлюченѣ гайдамаки силомôць до церкви вели и хрестили, але хрестъ той безъ волѣ зъ примусу—за неважный узнаємо“. Зъ того часу мабуть позаходило до Коломыѣ зъ Украины и богато родинъ рускихъ. Зъ родинныхъ переказôвъ Кривоносюкôвъ и Кахникевичѣвъ знаємо, що ихъ родины походили зъ Козакôвъ запорозкихъ и зайшли зъ Украины. Помершій передъ кôлькома роками въ Коломыи капітанъ Кривоносюкъ, командантъ рускихъ фрайкорôвъ зъ 1848 р. выводивъ свôй рôдъ вôдъ Богдана Хмельницкого. На Украиньске походженє вказують также прôзвыща коломыйскихъ родинъ якъ: Пискозубъ, Стадниченко и декотрѣ другѣ.

(Дальше буде.)

ИНСЕРАТЫ

до „Народнои Часописи“ просимо пересылати до конторы пана **ЛЬЕОПОЛЬДА ЛИТЫНЬСКОГО** у Львовѣ, ул. Валова ч. 14. Цѣна стиха въ одноразовôмъ инсератѣ стоить 7 кр., при бôльше разовôмъ помѣщеню 6 кр. ôдъ стиха петитового. Пп. Купцѣ и Промышленники, котрî частѣйше будуть свои оповѣщеня умѣщати, одержують ôдповѣдный рабатъ.

Зъ друкарнѣ Б. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.